

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Venerabilis Arnesti, (vulgò Ernesti) Primi Archiepiscopi Pragensis

Balbín, Bohuslav

Pragæ, 1664

Notæ in Caput VII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42763

Hæc ille. At ego contentus delibâsse aliquid de virtutibus, & gustum quendam lectori dedisse, ne caput hoc nimio excrescar, concludo, plura sanctimonix numeris omnibus absoluta exempla in virtutibus toto libro quarto adferam. Quanquam facilè quisq; qui vel à limine vitam cœlestem, & divinam introspexit, intelliget, hæc sinè magna corroboratâque & confirmatâ virtute, in medio negotiorum & vitæ Aulicæ æstu, perfici non potuisse. Ex minimis maximarum rerum argumenta petuntur, primæq; lineæ eruditis oculis *Apellem*, aut rudem aliquem, qui *cucurbitas pingit*, ostendunt. Nunc ad temporum ordinem redeamus.

Minima maximarum rerum sunt argumenta.

Notæ in Caput VII.

Aulam habebat Arnestus splendidam. *Erat hæc tum consuetudo, ut Regni Proceres ac Dynasta in argumentum potentia, eos omnes Nobiles (quos Clientes vocabant) in Aula sua, in liberis servisq; haberent, quicunque villas aut pagos in eorum ditione tenebant. Itaq; ut ex M.S. Rosenfis historia Codice, qui apud me est, patet Rosenbergici Proceres sæpe centum, aut etiam pluribus nobilibus Equitibus comitati ad Comitata Regni ventitabant, magnôq; eorum numero cincti procedebant in publicum; hos Equites deductâ à militia voce, Volones Aulicos posses appellare. Idem Arnesto Archiepiscopo æstatum, Principi, ut ex omnibus gestis apparet, magnifico & splendido; adeôq; invaluerat hic mos apud Archiepiscopum, cui liberet, prandendi, & Archiepiscopum sequendi, ut ob hanc præcipuè causam postea, Albicus Archiepiscopus, Müglicio ortus, ne tot Nobiles (ut ait Pontanus) in Aula sua pasceret, cum Conrado Westphalo Decano Wissebradensi officium commutavit, cum diceret: nihil se molestius audire posse, quam maxillas Nobilium ossa frangentes. De cujus sordibus vide Dubrav. L. 23. hist. Bohem. Æneam Silvium C. 25. Pontanum in Archiepiscopis. Hagek eandem causam relictis Archiepiscopatus adduxit A. 1411.*

Aulicus splendor apud Arnestum.

Pontanus in Albico.

Avantia sæpe excidio viam ærnat.

Cum

Cùm nova fedamur, antiqua perdimus.

Commune id vitium atatis nostra, que antiqua amittit, & nova non acquirit.

Moribus antiquis cùm *Tellus patria vixit,*
Aurea tunc ætas, aureus orbis erat.

Nunc antiqua jacent, Novitas insana probatur;
Ut larvæ, nostri despiciuntur *Avi.*

Moribus antiquis si nos vixisse pudebit,
In Patria Civis non erit, hospes erit.

Sed librorum veterum peculiaris apud nos infelicitas. Quanto dolore vidi in quibusdam Bibliothecis membranas conscriptas lacerari! centum typo editos libros malim, quam unum utilem ex manuscriptis codicibus perire. Nam illorum jactura pluribus exemplaribus compensatur, & perire tot locis non possunt, manuscriptus & ineditus liber, si semel perit, semper perit. Quantum manus incedit & inamantes linguarum (ut delicatissime dicam) vetustis in Bohemia libris nocuerunt! quot ego ipse ad piper Iudaicum damnatos eripui! inter eos historia Rosenfium Procerum manuscripta, quam alibi non vidi; deinde Chronicon Bartholomæi de Drahoniez, pluresq; alij fuerunt Historici præcipue libri servandi. Hæc cogitent, qui manuscriptis abundant libris, neq; sinant, obsecro, perire!

Manuscripti
Codices dili-
genter assor-
vandi.

Maturæ apud nos vocantur. Hoc pietatis ge-

nus primus in Pragensi Ecclesia longè ante Carolum Cæsarem, præ-
sente pecuniâ attributâ fundavit Udalricus de Pabienicz, Canonicus
Ecclesiæ Metropolitanæ Pragensis, Vir nobilissimus, & juris utriusq;
Doctor, gratulorq; vetustissimæ stirpi Woraczickiorum (ex qua U-
dalricus prodijt) quod per eam divina Mater pulcherrimo invento
(quod universa propè Bohemia amplexa est) celebrari gloriam suam
voluerit. Maturarum tamen originem vetustus Codex, & traditio,
quam R. P. Georgius Crügerius Soc. IESU sequitur, ad Arnestum re-
fert. Dicendum erit, aut Arnestum pulcherrimi operis Udalrico sua-
sorem & authorem fuisse, cùm Decanus Ecclesiæ Pragensis esset, aut eas
maturas ab Arnesto latè propagatas & inductas. Hodie per plurimas
Bohemiæ Civitates ea Sacra in Aurora DEI Matris honori canuntur,

Maturæ, sacra
in Aurora.

Hagek. A. 1334.
Paprecius in
familia VVora-
czickiorum.
Vide supra l. 2.
c. 1.

Litterarum
eccus in Bo-
hemia.

qui canunt Litteratos se, nomine antiquo, appellant, estq; illa Congregatio aut Societas potius, vetustissima, & alicubi ex legibus gubernatur. In Rosenbergensium Procerum ditione Lomnicij antiqua est Litteratorum memoria, quam in manuscriptis legi; valuit Lomnicensium exemplum ad Novodomenses, institutiq; Litterati, quibus Henricus de Novadomo confirmationem Privilegiorum à Summo Pontifice, certâsq; Indulgentias circa annum Domini 1490. legitur impetrâsse.

Arbitrium
Litteratorum
Novadomâ,

Spiritus Christi
dulcedine
conditur,

Benignè ac ceu Agnus mansuetus. Talis Christi Domini Spiritus est optimi nostri Imperatoris, nati à Patre ad orbem regendum; ad eum Turbæ properabant, eum comprimebant, ad eum portabantur & currebant parvuli, cum peccatoribus manducabat, erat magnes Amoris, desideratus gentibus, gallina se comparavit, erat via qua teritur, erat Orpheus, qui traheret omnia ad se ipsum! Suavis est Spiritus ejus, & dulcis. Panem suavissimum præstat de Cælo. Notavit Spiritum Christi dulcissimum D. Ambrosius, vel in illo factò, cum esurientes discipulos per sata duxit, ut illi commodius præ fame spicas vellere possent.

Scaltæ pro-
baciones In-
nocentiæ in
Iudicijs apud
Majores.

Ferrum candens. Indicia in Septentrione nostro diu se male habebant, tardè Iustitia leges recepimus. Nam leges priores ad Idololatriam fuerunt accommodata. Ferro candente passim in Germania innocentia probatur, aqua frigidissima offerebatur bibenda, quasi rejiciebatur, hominem condemnabat. Duella in dubijs causis suscipiebantur (ut Vellerus in Boicis, aliq; scriptores commemorant) victus duello, divino quoq; judicio damnari videbatur. In Polonia, ut refert Cromerus L. 12. si quis in Iuramento publico faciendo verbo lapsus esset, atq; ad eò minimum hesisset, vel titubasset linguâ, causa quantumvis justâ cadebat, quod deinde sublatum. Multa adhuc quarundam Regionum legibus, Barbarâ & in humanâ feritate scripta, servantur.

Acerra ferrea in Sacello S. Venceslai Trophæum Arnesti.

Trophæum Cœlestis Eloquentiæ. Est in Capella S. Venceslai, in ipso S. Viti Metropolitano Pragensi templo, ad cornu Epistola in majore Ara, in pariete depicta Effigies Christi de cruce pendens, sub cujus pedibus sacris illa acerra ferrea altè parieti inserta spectatur.

Pri-

Primæque lineæ Apellem ostendunt. Ex linea inchoata scimus quò vel in infinitum sit itura. Tractavit hunc locum Plutarchus libro: Cur oracula edi defierint, & Seneca 7. Ep. 53.

Miraculum Novum ad tumulum S. Wenceslai, inter manus VENERABILIS Arnesti patratum; Carolus ab Arnesto Archiepiscopo Bohemiæ Rex coronatur. Clemens Pontifex Arnesti virtutem ac prudentiã honorat, eumq; Apostolicæ Sedis Pœnitentiarium in Imperio Romano pro se constituit.

CAPUT VIII.

Hoc ipso tempore, quo Principis gratiã florere cœpit *Arnestus*, divinum quoddam miraculum ad tumulum *S. Wenceslai Ducis & Martyris* patratum, assinationem *Arnesti* apud Principem non mediocriter auxit. *Erhardus*, *Erhardi Cutenensis* Civis filius, adultã etate juvenis, in gravem morbum inciderat; in eo morbo, nescio quo terrore repente admisso, consternatus sic est, ut nè verbum in posterum proloqui sciret, mutusque summo parentum dolore quinto jam mense perstaret. Pragam ad *S. Wenceslai* sacrum corpus à miraculis

Miraculo presenti per motus Carolus Sacratu 9 Wenceslao maximo opibus condit.